

POSUDEK VEDOUCÍHO DIPLOMOVÉ PRÁCE

KLSÁK, A. (2017): *Cizinci v městském regionu Karlových Varů: prostorová distribuce*. Diplomová práce. Univerzita Karlova, Přírodovědecká fakulta, katedra sociální geografie a regionálního rozvoje, Praha, 121 stran.

Tématem diplomové práce je vliv narůstající cizinecké populace na sociální, částečně i funkční a fyzické prostředí města Karlovy Vary, jeho městského regionu i vybraných případových území ve vnitřní části města. Práce má vysokou výzkumnou i sociální relevanci, protože se cizinecká část populace stává ve vybraném regionu rozhodujícím činitelem sociálně prostorové diferenciaci města. Zaměřením se práce řadí na pomezí urbánní geografie a migračních studií. Autor volně navazuje na svoji bakalářskou práci na podobné téma, ale pouští se do mnohem sofistikovanější analýzy nejen prostorové distribuce vybraných skupin cizinců, ale i objasňování faktorů této distribuce a popisu dopadů pro sociální prostředí dotčených lokalit s vyšší koncentrací cizinců. Z výzkumných otázek je nejzajímavější pro urbánní výzkum ta třetí, kde se Adam Klsák ptá: "Jaký vliv mají přítomné skupiny cizinců na utváření lokálního prostředí?"

Struktura práce je tvořena úvodem, teoretickou částí, metodikou, pěti empirickými kapitolami a závěrem s diskusí. Adam Klsák postupuje v empirické části od charakteristik etnické diferenciaci na úrovni Česka, přes analýzu městského regionu Karlových Varů až po mikroúroveň sledování vybraných lokalit města. Poskytuje tak relativně širokou, ale zároveň i hlubokou analýzu, jejíž hlavní devizou je stručnost a jasnost sdělení a schopnost syntetického hodnocení, například s využitím vlastního originálního kartografického vyjádření.

Teoretická část práce využívá zejména konceptů sociálně prostorové diferenciaci a segregace, tedy tradičních metodických přístupů, které se nabízejí pro spojení cizinecké populace, migrace a prostorové diferenciaci města. Pokud Klsák diskutuje na závěr vhodnost některých západních konceptů pro podchycení procesů a prostorových vzorců v našich městech, měl by zkusit na základě výborně poskládané kritické rešerše posunout rovněž tyto klasické přístupy a navrhnout alternativy pro nové metodické uchopení sociálně prostorové diferenciaci, třeba jen na území Karlových Varů. V empirické části sám jednoznačně ukazuje, že klasické metody založené na sedentarismu nejsou již v translokálním městě příliš relevantní. Proto mi v práci chybí můstek například ze zmiňovaného „mobility turn“ nebo translokálních diskurzů a vzhledem k tématu práce možná i diskuse konceptu sociálního prostředí. Tento náročný požadavek však je zřejmě na magisterské úrovni příliš náročný. Určité shrnutí poznatků z rešeršní kapitoly by však bylo vhodné do práce zařadit.

Práce s literaturou je na výborné úrovni, autor využívá nejnovější českou i zahraniční literaturou v oblasti urbánního výzkumu i migračních studií. K teoretickým konceptům a empirickým výsledkům dosaženým v předchozím výzkumu se vrací také v celé empirické části, kde je vhodně využívá ke komparaci s vlastními daty.

V metodické části práce autor popisuje pestrý soubor metod, který ve výzkumu využívá. Jádrem je analýza založená na datech Ředitelství služby cizinecké policie. Data obsahují údaje o cizincích včetně adresních bodů bydliště, což umožňuje relativně přesnou lokalizaci a postižení segregačních/separačních tendencí jednotlivých skupin cizinců. Adam Klsák k tomu využívá agregace dat do čtverců 200 x 200 m a následně originálního kartografického vyjádření pro vybrané skupiny

cizinců. Elegantně se tak zároveň vypořádá s etickými otázkami využití individuálních dat. V kapitole 8, týkající se případových území, využil doplňkově i další data z různých statistických zdrojů a vlastního terénního šetření ve vybraných lokalitách. Metody výzkumu jsou vhodně zvoleny a umožňují dospět ke stanovaným cílům práce.

Jednotlivé kapitoly empirické části na sebe logicky navazují, analýza je strukturována od hodnocení situace v celém Česku, přes meziúroveň městského regionu až k případovým studiím lokalit vnitřního města.

Ve čtvrté kapitole je popsán širší kontext vývoje etnické diferenciaci v Česku, autor se odráží od imigrační politiky a charakterizuje recentní vývoj etnické diferenciaci Česka. Specifickou pozornost pak věnuje diskusi prostorové distribuce Ukrajinců, Vietnamců a Rusů. Rešerši názorů expertů na problematiku vhodně doplňuje o nová data za rok 2015. Pátá kapitola je věnována charakteristice vybraného území především pak s důrazem na vývoj počtu a struktury cizinců. V šesté pak autor charakterizuje celkovou migrační situaci v obcích městského regionu Karlových Varů a dále využívá porovnání migračního chování české a cizinecké populace. Tyto tři kapitoly tvoří určitý vstup do jádrové části práce, kterou tvoří sedmá a osmá kapitola.

Sedmá kapitola hodnotí vývoj rozmístění čtyř vybraných skupin cizinců na úrovni obcí okresů Karlovy Vary a Sokolov a dále metodou čtverců také na mikroúrovni sledování jednotlivých lokalit. Autor detailně popisuje stav a vývoj koncentrace cizinců v území, využívá různých druhů kartografického vyjádření, porovnává mezi sebou vybrané skupiny cizinců. Kapitola 7.2 je pak velice pěkně doplněna vlastní kartografickou prezentací, která výrazně těží z originálních dat lokalizovaných na mikroúrovni sledování. Tato část má podle mého názoru potenciál na publikaci dosažených výsledků. Na druhou stranu bych autorovi vytknul určitou popisnost, resp. nedotaženou interpretaci a malou snahu o vysvětlení některých zajímavých tendencí prostorové distribuce vybraných skupin cizinců. Na několika místech chybí zejména odpovědi typu „proč k danému vývoji dochází“.

Poslední empirická kapitola je věnována vlivu cizinecké populace Karlových Varů na lokální urbánní prostředí. Autor uplatňuje dokonalou znalost území, která mu pomáhá k interpretaci dosažených výsledků. Pro analýzu vlastnické struktury objektů v areálech nové výstavby využívá údajů z katastru nemovitostí i kombinaci údajů z terénního šetření a dat z registru cizinecké policie. Adam Klsák poukázal na vnitřní diferenciaci zejména v případě ruské komunity a některé specifické aspekty pobytu na hraně mezi rezidenty, turisty nebo pracovní dojížděkou. Toto empirické poznání by bylo vhodné, i v návaznosti na práci Přidalové, rozvinout ve vlastní induktivní teorii o prezenci ruských občanů v prostředí našich měst. Na konci kapitoly jsou dále vysvětleny některé další dílčí aspekty pobytu cizinců ve vnitřní části města Karlovy Vary s množstvím konkrétních příkladů a fotografií lokálního prostředí.

Závěr je jednak shrnutím nejdůležitějších zjištění empirických částí práce a také zamýšlením nad přínosem podobného typu výzkumných prací. Autor naznačuje, že by se Česko s relativně vysokým podílem cizinecké populace a Karlovy Vary obzvláště mohly stát určitým paradigmatickým příkladem, kde by bylo možné pozorovat a studovat procesy vlivu cizinců na sociální i fyzické prostředí měst střední a východní Evropy.

Formální náležitosti práce

Formální úprava: výborná
Stylistická úroveň: výborná
Citační úroveň: výborná

Formální úroveň práce je vynikající, práce neobsahuje žádné stylistické nebo formální chyby. Kartografické vyjadřování je inspirativní a novátorské.

Celkově je možno konstatovat, že práce má výbornou obsahovou i formální úroveň, s množstvím dosud nepopsaných zajímavých výstupů. Práce v řadě ohledů odkryla reálný stav koncentrace cizinců v Karlových Varech, jejich roli v utváření lokálního urbánního prostředí. V kvantitativní analýze umožnila zejména vyčíslit velikost a prostorovou distribuci a její vývoj u nejsilnějších cizineckých skupin. Na základě empirických výsledků by mohl být rozpracován i určitý teoretický koncept zrcadlící specifický typ využívání prostředí města zejména ruskou komunitou. Po dotažení interpretací by mohly být některé části Klsákova výzkumu publikovány.

Na závěr je nutné zdůraznit, že student byl při utváření diplomové práce velice samostatný, hlavní linku diplomové práce si stanovil samostatně a systematicky ji naplňoval náročnou analytickou prací se sekundárními daty i terénní prací. Zároveň již v magisterském stupni působil jako spoluřešitel projektu GAUK a podílel se i na práci výzkumného týmu.

Předloženou práci **doporučuji** k obhajobě.

Ve Skřivanech 12. května 2017

Doc. RNDr. Martin Ouředníček, Ph.D.
vedoucí diplomové práce